

➤ ส่วนที่ 1 ➤

ความเป็นมา

ด้วยคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านคนพิการ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี โดยมี รศ.วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ เป็นประธาน ได้ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ (ซึ่งหน่วยงานในขณะนั้น) และสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย ร่วมกันจัดการประชุมเชิงบูรณาการ เรื่อง ยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ พ.ศ.2545-2549 เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ.2545 ณ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยได้เรียนเชิญ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร มาเป็นประธาน ในการประชุมดังกล่าว ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ได้มีข้อสั่งการให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นแกนกลางในการประสานการดำเนินงานด้านคนพิการใน 6 เรื่อง โดยมีการส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศของคนพิการ เป็นเรื่องหนึ่งที่จะต้องมีการกำหนดแนวทาง รูปแบบ รวมถึงการสนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมดำเนินงานด้านข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตลอดจนเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ จะนำมาสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ ให้สามารถช่วยตนเอง และดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (นายอนุรักษ จุริมาศ) จึงได้เรียนเชิญและแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ-

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพชีวิตคนพิการ 1 คณะ และคณะกรรมการดำเนินงานอีก 7 คณะ ซึ่งคณะกรรมการส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศของคนพิการเป็นคณะหนึ่งตามคำสั่งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ 041/2545 ลงวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ.2545 คณะกรรมการชุดนี้ประกอบด้วยนางสาวกัญญา ศิลปอาชา และรองศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ เป็นที่ปรึกษา อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เป็นประธาน และกรรมการจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน อีกจำนวน 25 ท่าน

คณะกรรมการส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศของคนพิการได้ร่วมกันศึกษา และพิจารณาจัดทำแนวทางการส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตลอดจนเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับคนพิการ ฉบับนี้โดย

1. ให้ความสำคัญกับแผนงานในระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศของคนพิการ

1.1 แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของประเทศไทย พ.ศ.2545-2549 ในยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพชีวิตคนพิการและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การใช้ ICT เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยและสังคมไทย ได้กำหนดเป้าหมายของยุทธศาสตร์นี้ให้ผู้อยู่อาศัยในสังคมกว่าร้อยละ 70 มีโอกาสเข้าถึง และได้รับบริการสารสนเทศอย่างทั่วถึงภายในปี 2549

1.2 แผนพัฒนาคูณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2549 ยุทธศาสตร์ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการ เทคโนโลยี

และสภาพแวดล้อม ซึ่งมาตรการเด่นของการเข้าถึงข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศของคนพิการตามยุทธศาสตร์นี้ได้มีการแปลงไว้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดย ฯพณฯพ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุม เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2545 ณ หอประชุมสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ได้แก่ มาตรการให้มีศูนย์ผลิตและพัฒนาภาษามือ อักษรวิ้ง และภาษามือในรายการข่าวสาร ข่าวพิเศษ และสารคดีที่เป็นประโยชน์ทางโทรทัศน์ การออกกฎหมายส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการเรื่องการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารและเทคโนโลยี มีรายการหรือสถานีวิทยุบริการการอ่านเพื่อประชาชน ซึ่งมาตรการ/แนวทางเหล่านี้ได้ถูกสั่งการให้หน่วยงานรับผิดชอบเพื่อนำไปสู่การบังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง

สาระสำคัญของทั้ง 2 แผนดังกล่าวข้างต้น ได้ถูกนำมากำหนดเป็นเป้าหมาย มาตรการ /แนวทางดำเนินงานส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตลอดจนเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับคนพิการ เพื่อให้ร้อยละ 70 ของคนพิการสามารถเข้าถึงและได้รับบริการสารสนเทศและการสื่อสาร ภายในปี 2549 โดยมีมาตรการแนวทางจากแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. 2545 – 2549 ในส่วนของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการเทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมสำหรับคนพิการ มาเป็นมาตรการ/แนวทางที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ จะบูรณาการดำเนินงานตามแผนให้เกิดการประสานการปฏิบัติงานในทุกระดับ ในรูปแบบเครือข่ายอย่างเป็นรูปธรรมที่เหมาะสมเมื่อสิ้นสุดแผน

2. เพื่อให้ได้แนวทางในระดับกว้าง และสอดคล้องกับมาตรการดำเนินงานในระดับนานาชาติ จึงได้ให้ความสำคัญกับสาระของเอกสาร 2 ฉบับ ได้แก่

2.1 ร่างกรอบการปฏิบัติงานแห่งสหประชาชาติจากทะเลสาบบิวกอสั่งคมบูรณาการ ปราศจากอุปสรรคและเคารพสิทธิขั้นพื้นฐานของคนพิการในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (Draft Biwako Millennium Framework for action towards an inclusive, Barrier-free and Rights-Based Society for Persons with Disabilities in Asia and The Pacific : BMF) จากการประชุมผู้บริหารระดับสูงของภาครัฐเพื่อสรุปผลการดำเนินงานตาม ทศวรรษคนพิการแห่งเอเชียและ แปซิฟิก ปี พ.ศ. 2536 – 2545 ระหว่างวันที่ 25 – 28 ตุลาคม 2545 ณ เมือง Otsu ประเทศญี่ปุ่น

2.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำนโยบาย/กฎหมายว่าด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อคนพิการในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (Recommendation on Policy/Legislative Guidelines concerning Information and Communication Technology (ICT) Accessibility for Persons with Disabilities in the Asian and Pacific Region) จากการสัมมนาระหว่างประเทศ เรื่องการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับคนพิการ ระหว่างวันที่ 20 – 22 มิถุนายน 2545 ที่กรุงเทพมหานคร

สาระสำคัญของเอกสารทั้ง 2 ฉบับนี้ ได้นำมาบูรณาการขึ้นเป็นแนวทางการส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตลอดจนเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก

สำหรับคนพิการ เล่มนี้ โดยได้นำเนื้อหากรอบการปฏิบัติงานแห่งสหประชาชาติ-ทะเลสาบบิวา (BMF) เป็นหลัก และเพิ่มเติมเนื้อหาและประเด็นสำคัญจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำนโยบาย/กฎหมายที่ไม่ปรากฏอยู่ในกรอบการปฏิบัติงานของ BMF บุรณการเป็นสาระทั้งหมดของแนวทางการส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตลอดจนเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับคนพิการ ซึ่งประกอบด้วย

- (1) คำนิยาม
- (2) หลักการ
- (3) เป้าหมาย
- (4) มาตรการ/แนวทางการดำเนินงาน
เพื่อบรรลุเป้าหมาย

รายละเอียดแต่ละองค์ประกอบ
ดังจะได้กล่าวต่อไป

